

Централна кооперативна банка АД Скопје

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

**за работењето на Надзорниот одбор на Централна кооперативна банка АД Скопје во
2022 година**

Скопје,
април, 2023 год.

Врз основа на глава X, точка 60 од Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка на Народната банка на Република Северна Македонија и член 59, став 1, точка 15 од Статутот на Централна кооперативна банка АД Скопје, Надзорниот одбор до Собранието на акционерите на Банката го доставува следниот

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТЕЊЕТО НА НАДЗОРНИОТ ОДБОР НА ЦЕНТРАЛНА КООПЕРАТИВНА БАНКА АД СКОПЈЕ ВО 2022 ГОДИНА

Надзорниот одбор на Централна кооперативна банка АД Скопје претставува самостоен и независен орган кој своите надлежности ги извршува согласно со законските прописи, Статутот на ЦКБ АД Скопје и Кодексот за корпоративно управување на Банката. Надзорниот одбор ги усвојува деловната политика и развојниот план на Банката и го следи нивното спроведување, ги одобрува и донесува политиките за вршење финансиски активности и го надгледува нивното спроведување, ги одобрува и ги донесува плановите, програмите и другите општи акти врз основа на кои работи Банката, постојано го следи нејзиното работење, ги следи и ги анализира извештаите на супервизорската контрола над ЦКБ АД Скопје и други извештаи од Народната банка на РСМ и презема други мерки за усогласување и работење на Банката согласно со законските и подзаконските прописи. Одговорен е да обезбеди добро работење, управување и стабилност на ЦКБ АД Скопје, како и навремено и точно финансиско известување на надлежните институции.

Во рамките на овие надлежности, Надзорниот одбор на ЦКБ АД Скопје во текот на 2022 година работеше со стремеж за добро работење, управување и стабилност на Банката, навремено и точно известување на Народната банка на Република Северна Македонија, квалитетно и континуирано управување со пазарните ризици, планирање нови и развој на постоечки производи и услуги на пазарот, усогласување на актите и политиките со измените во законската и подзаконската регулатива, заштита на информативниот систем, усогласување на каматните стапки и тарифата со општите услови на пазарот. Работата беше ориентирана кон остварување на целите за зголемување и подобрување на квалитетот на кредитното портфолио, вршење ефикасна контрола врз процесите на работа, минимизирање на оперативните ризици, постигнување определени финансиски и организациски резултати.

Активностите генерално беа насочени Банката да биде сигурен и конструктивен партнер на секој нејзин клиент. Дејностите беа ориентирани кон остварување на нејзината мисија - да креира трајни врски со клиентите и подлабоко да навлезе на македонскиот пазар преку финансирање мали и средни претпријатија и физички лица, како и понуда на современи финансиски услуги кои ги исполнуваат највисоките професионални стандарди, притоа стремејќи се да одржува позитивна и стимулативна работна атмосфера и да ги поттикнува иницијативите и да ги наградува реалните резултати и успеси.

Работењето на Надзорниот одбор на ЦКБ АД Скопје во текот на 2022 година се одвиваше во услови коишто се последица на ширењето на корона-вирусот – ковид-19 и зголемени инфлаторни движења. Надзорниот одбор во текот на 2022 година беше ориентиран кон остварување на основните стратешки цели, и тоа: одржување во групата на средни банки во банкарскиот сектор на Република Северна Македонија, на најефикасен начин да обезбеди висококвалитетни производи и услуги во пресрет на потребите на клиентите и да оствари позитивна стапка на поврат на капиталот и задоволителен принос на акционерите на Банката.

Централна кооперативна банка во текот на 2022 година настојуваше:

- да има одржлив раст на кредитите и да ја зајакне својата пазарна позиција во националната економија;
- да дефинира политики и процедури за усогласување на работењето со најдобрите меѓународни практики и закони;
- да одржува висок квалитет на кредитното портфолио и задоволително ниво на покриеност со резервации;
- одржување стабилно депозитно јадро и висок степен на ликвидност, и

- одржување на ризичните позиции во рамките на лимитите утврдени од страна на Народната банка на РСМ, како и во рамките на интерните лимити.

Со цел подобрување на севкупната финансиска позиција на Банката, Надзорниот одбор донесе бројни одлуки, меѓу кои и одлуки од доменот на кредитирањето, односно вршеше измени и дополнувања на параметрите на постоечките продукти во насока на подобрување на условите за клиентите и определуваше промотивни услови и периоди за продуктите.

Надзорниот одбор на своите седници полноправно одлучуваше согласно со законските и подзаконските прописи, Статутот на Банката и Деловникот за работа на Надзорниот одбор, одлуките ги донесуваше со мнозинство гласови.

Во 2022 година, Надзорниот одбор одговорно ги вршеше своите активности во насока на обезбедување добро работење, управување и стабилност на Банката, како и навремено и точно финансиско известување на Народната банка на РСМ.

Надзорниот одбор како орган на Централна кооперативна банка АД Скопје е именуван од страна на Собранието на акционерите, по добивање претходна согласност од гувернерот на Народната банка на Република Северна Македонија. Своите активности генерално ги остваруваше на редовни седници кои се одржуваа најмалку еднаш квартално, согласно со Законот за банките и со Статутот на Банката.

Во текот на минатата година Надзорниот одбор работеше во состав од 5 (пет) члена, и тоа:

ЧЛЕНОВИ НА НАДЗОРНИОТ ОДБОР	МАНДАТ ДО
➤ Тихомир Ангелов Атанасов – претседател	12.09.2026 г.
➤ Георги Димитров Константинов – заменик-претседател	12.09.2026 г.
➤ Христо Георгиев Христов - член	12.09.2026 г.
➤ Љубен Лилјанов Нанов – независен член	04.06.2024 г.
➤ Киро Костов – независен член	25.09.2022 г.

ИЗВРШУВАЊЕ НА НАДЗОРНАТА ФУНКЦИЈА

Во извршувањето на своите законски и статутарни надлежности, Надзорниот одбор постојано го следеше работењето на Банката и ги разгледуваше месечните извештаи на Управниот одбор за остварените финансиски резултати, ги следеше движењето на сите финансиски показатели, Билансот на состојба, Билансот на успех, профитабилноста и ликвидноста, кредитното портфолио, депозитите на правни и физички лица, остварените приходи и расходи со нивната структура, сопствените средства, стапката на адекватност на капиталот, причините за промените во портфолиото и сите останати значајни прашања од работењето на Банката. Надзорниот одбор вршеше постојан надзор на работата на Банката и другите органи на истата, редовно соработуваше со Управниот одбор и остваруваше постојан надзор врз работењето и органите на Банката. Ги следеше ликвидноста, ризиците, другите значајни параметри за успешно остварување на функциите на истата и квалитетот на кредитното портфолио.

Во извештајниот период Надзорниот одбор вршеше надзор преку:

- редовно разгледување на извештаите на Управниот одбор за работењето на Централна кооперативна банка АД Скопје, извештаите за работењето на Управниот одбор на Банката, извештаите на Одборот за управување со ризиците, на Одборот за ревизија, Службата за внатрешна ревизија, Службата за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите, Службата за спречување перење пари и финансирање тероризам, на лицето одговорно за сигурност на информативниот систем, Дирекцијата за анализа и управување со

кредитниот ризик, извештаите за износ и вид на преземени средства на Банката; извештаите за одобрени исклучоци во каматни стапки при исплатени кредитни производи; кварталните извештаи за исплатени кредити коишто отстапуваат од стандардните кредитни производи, извештаите за земјоделски кредити, извештаите за клиенти на Банката кај коишто е идентификувано влошување на финансиската способност; извештаите за исплатени кредитно-гаранциски производи со негативно мислење од Службата за кредитен ризик и кредитни операции, како и со ризик исклучоци, кварталните извештаи за извршени трансакции со поврзани лица;

- одобрување на изложеност кон лица од над 20% од сопствените средства на Банката, со исклучок на изложеност врз основа на купување хартии од вредност издадени од Народната банка на РСМ;
- одобрување трансакции со поврзани лица со Банката во износ од над 6.000.000 денари;
- анализа на кредитното портфолио на физички лица;
- усвојување на Финансискиот план на Банката, одобрување на плановите и програмите за работа и Годишниот план за работа на Службата за внатрешна ревизија;
- одобрување на Годишната сметка и на финансиските извештаи на Банката;
- усвојување на политиките за управување со ризиците, плановите и програмите за работа и општите интерни акти на Банката, освен актите што ги донесува Собранието на акционерите;
- разгледување на извештаите на супервизијата, други извештаи и записници, доставени од Народната банка, Управата за јавни приходи и други надлежни институции и преземање мерки и активности за надминување на утврдени неусогласености и слабости во работењето на Банката;
- разгледување на Годишниот извештај за работењето на ЦКБ АД Скопје;
- други активности согласно со законската и подзаконската регулатива, Статутот и интерните акти на Банката.

Во периодот јануари-декември 2022 година, Надзорниот одбор во рамките на своите надлежности донесе определен број акти и ја оцени соодветноста на некои од постоечките, со кои се одобруваат деловните политики и стратегии во банкарското работење, како и други акти поврзани со работењето на Банката.

Во известувачкиот период, Надзорниот одбор одржа вкупно 11 (единаесет) седници, а во периодот меѓу две седници 3 (три) пати донесуваше одлуки без одржување состанок, со претходна согласност од сите членови.

- Тихомир Атанасов во текот на 2022 година, учествуваше во работата на 11 (единаесет) седници и 3 (три) пати даваше согласност за донесување одлуки на кореспондентски начин, без одржување состанок;
- Георги Константинов во текот на 2022 година, учествуваше во работата на 11 (единаесет) седници и 3 (три) пати даваше согласност за донесување одлуки на кореспондентски начин, без одржување состанок;
- Христо Христов во текот на 2022 година, учествуваше во работата на 11 (единаесет) седници и 3 (три) пати даваше согласност за донесување одлуки на кореспондентски начин, без одржување состанок;
- Љубен Нанов во текот на 2022 година, учествуваше во работата на 11 (единаесет) седници и 3 (три) пати даваше согласност за донесување одлуки на кореспондентски начин, без одржување состанок;
- Киро Костов во текот на 2022 година, заклучно до 25.09.2022 година, учествуваше во работата на 8 (осум) седници и 2 (два) пати даваше согласност за донесување одлуки на кореспондентски начин, без одржување состанок.

Надзорниот одбор на сите свои седници одлучуваше согласно со Законот за банките, Законот за трговските друштва, Статутот на Банката и Деловникот за работа на Одборот, а одлуките ги донесуваше со мнозинство гласови.

Во текот на 2022 година, Надзорниот одбор на Банката работеше во состав од пет члена, заклучно до 25.09.2022 година, до истекот на мандатот на независниот член г-дин Киро Костов. Во неговата работа континуирано учествуваа сите членови и сите членови придонесоа за успешно извршената работа на Одборот.

Во известувачкиот период не е констатиран судир на интересите на кој било од членовите на Надзорниот одбор со интересот на Банката, којшто може да ја попречи или ограничи неговата способност за извршување независна и објективна оценка на решенијата предложени од другите членови на Надзорниот одбор, самостојно да ги анализира одлуките на Управниот одбор и да избегнува следење колективни ставови. Членовите на Надзорниот и Управниот одбор избегнуваат

каков било судир или потенцијален судир помеѓу нивните лични интереси и интересите на друштвото. Надзорниот одбор на Банката го следи и управува со потенцијалниот судир на интереси помеѓу членовите на двата одбора, повисокиот менаџмент и акционерите, вклучувајќи ја и можната злоупотреба на средствата на Банката и злоупотреба на зделки со заинтересирани страни или со поврзани страни.

ОДОБРЕНИ ОДЛУКИ, ИЗВЕШТАИ, ПЛАНОВИ И ПОЛИТИКИ, ПРЕДЛОЖЕНИ ДО СОБРАНИЕТО НА АКЦИОНЕРИТЕ НА ЦКБ АД СКОПЈЕ ВО 2022 ГОДИНА

Надзорниот одбор ги одобри и ги предложи до Собранието на акционерите на Банката за усвојување Годишната сметка на ЦКБ АД Скопје со состојба на 31.12.2021 година и финансиските извештаи на Банката за 2021 година, Предлог-одлуката за употреба и распоредување на остварената добивка во 2021 година, го разгледа и го предложи за усвојување Извештајот на Друштвото за ревизија за извршена ревизија на финансиските извештаи за годината што завршува на 31.12.2021 година, со писмено мислење од Надзорниот одбор. Надзорниот одбор до Собранието на акционерите на Банката го достави Извештајот за своето работење во 2021 година, заедно со оценка на поединечните членови и колективно, како и Годишниот извештај за работењето на ЦКБ АД Скопје во 2021 година, со писмено мислење по истиот од Надзорниот одбор.

ПОЗНАЧАЈНИ ИЗВЕШТАИ ОДОБРЕНИ ОД СТРАНА НА НАДЗОРНИОТ ОДБОР ВО ТЕКОТ НА 2022 ГОДИНА

Надзорниот одбор на Централна кооперативна банка АД Скопје во текот на 2022 година ги усвои Деловната политика и развојниот план, како и Финансискиот план на ЦКБ АД Скопје за 2021 година, ги разгледа: Годишниот извештај за работа на Службата за внатрешна ревизија на ЦКБ АД Скопје за 2021 година, како и полугодишниот, кварталните и месечните извештаи од истата, полугодишниот и годишниот извештај за работа на Одборот за ревизија на ЦКБ АД Скопје, со оценка за сопствената работа од аспект на поединечните членови и колективно, Годишниот извештај за работењето на Одборот за управување со ризиците, со оценка на сопствената работа од аспект на поединечните членови и колективно, Полугодишниот и Годишниот извештај за сигурноста на информативниот систем и Полугодишните извештаи од Службата за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите. Исто така, на седница на Надзорниот одбор беше одобрен и Извештајот за спроведениот попис на средствата и изворите на средства на ЦКБ АД Скопје со состојба на 31.12.2021 година.

- **Годишен извештај за работењето на Надзорниот одбор на Централна кооперативна банка АД Скопје во 2021 година со Оценка на сопствената работа од аспект на поединечните членови и колективно**

Согласно со законските одредби, Надзорниот одбор на Банката, во април 2022 година, го изготви Годишниот извештај за своето работење во текот на 2021 година со Оценка на соодветноста на членовите на Надзорниот одбор, поединечна и колективна и истите ги достави на Седницата на Годишното собрание на акционерите на Банката.

- **Информации во врска со измените во Одлуката за каматните стапки во Банката**

Врз основа на Одлуката за висината на каматните стапки на Централна кооперативна банка АД Скопје, Управниот одбор во текот на 2021 година донесе одлуки за измена и дополнување на Одлуката за каматните стапки на Банката. Имено, Банката изврши промена на каматните стапки за платежни картички согласно регулатива за определување на висината на договорнатата каматна стапка, како и висината на референтната каматна стапка на денарски депозити без валутна клаузула, како и промени кај каматните стапки согласно Одлука за измена и дополнување на параметрите на кредитниот производ „ЦКБ Стандарден потрошувачки кредит“ и воведување на промотивни услови.

Промена на каматните стапки за кредити беше извршена согласно со законската регулатива за определување висина на референтната каматна стапка објавена од НБРСМ за промена на висината на референтната каматна стапка. Промената на каматните стапки е согласно регулатива за определување на висината на договорнатата каматна стапка, како и висината на референтната каматна стапка на денарски депозити без валутна клаузула, која на 30.12.2021 година која изнесуваше 1,09% како и промени кај каматните стапки согласно Одлука за измена и дополнување на параметрите на кредитниот производ „ЦКБ Стандарден потрошувачки кредит“ и воведување на промотивни услови донесена од НО на 13.12.2021 година под број 0204-160.

➤ **Информации во врска со измените во тарифата на Банката**

Врз основа на Одлуката за тарифата на надоместоците за услугите што ги врши Централна кооперативна банка АД Скопје, Управниот одбор донесе одлуки за измени во истата одлука и за тоа редовно го известуваше Надзорниот одбор. Имено, со цел создавање пазарни услови за поефикасна поддршка на клиентите на Банката и утврдување конкурентни цени на банкарските услуги како и продолжување на понатамошната успешна соработка во наредниот период, Управниот одбор врз основа на досегашното искуство од тековното работење со клиентите, донесе одлуки за воведување повластени тарифи со кои Банката ќе пресметува и наплатува надоместоци за извршените банкарски услуги во областа на платниот промет во земјата, како и измени во делот на соодветни кредитни продукти на население.

ПОЗНАЧАЈНИ ОДЛУКИ ДОНЕСЕНИ ОД СТРАНА НА НАДЗОРНИОТ ОДБОР ВО ТЕКОТ НА 2022 ГОДИНА

➤ **Одлуки за одобрување кредити и банкарски гаранции**

Во текот на известувачкиот период Надзорниот одбор донесуваше одлуки за одобрување на кредити за физички и правни лица и банкарски гаранции кои не се во надлежност на Управниот одбор.

➤ **Одлука за измена и дополна на Одлуката за измени и дополнувања на Статутот на Централна кооперативна банка АД Скопје бр. 0201-16 од 17.12.2021 година**

Од страна на Надзорниот одбор, на Седницата одржана во јануари 2022 година беше донесена Одлука за измена и дополна на Одлуката за измени и дополнувања на Статутот на Централна кооперативна банка АД Скопје бр. 0201-16 од 17.12.2021 година. Собранието на акционерите на Банката на својата вонредна седница одржана на ден 17.12.2021 година, донесе Одлука за измени и дополнувања на Статутот на Централна кооперативна банка АД Скопје, заведена под арх.бр.0201-16 од 17.12.2021 година. Согласно наведената одлука, од страна на Банката на ден 30.12.2021 година поднесено е барање за издавање на претходна согласност за измена на Статутот на Централна кооперативна Банка АД Скопје, заведено под арх.бр.0306-15895 од 30.12.2021 година, примено во НБРСМ на ден 30.12.2021 година. Во постапката за добивање на претходна согласност од страна на НБРСМ доставено е известување бр.15-1766/1 од 18.01.2021 година, со забелешки согласно кои треба да се измени и дополни Одлуката за измена и дополнување на Статутот, заведена под арх.бр.0201-16 од 17.12.2021 година, донесена од страна на Собранието на акционерите на Банката.

Надзорниот одбор на Банката согласно член 2 од наведената Одлука за измена и дополнување на Статутот има овластување да изврши измена и промена во Одлуката, по евентуални забелешки на Народната банка, во постапката за добивање на решение за претходна согласност за измена и дополна на Статутот, кои измени и дополнувања беа одразени во пречистениот текст на Статутот.

➤ **Одлука за промена во составот на Одборот за управување со ризици на ЦКБ АД Скопје**

Надзорниот одбор на 28.01.2022 година го именуваше за член на Одборот за управување со ризици лицето Вангел Марковски, на позицијата директор на Дирекцијата за информатички технологии, поради прекин на работниот однос во ЦКБ АД Скопје на членот Вукота Чукиќ.

➤ **Одлука за одобрување на Годишниот план на Службата за внатрешна ревизија**

Во јануари 2022 година, Надзорниот одбор на Централна кооперативна банка АД Скопје го одобри Годишниот план за работа на Службата за внатрешна ревизија. Имено, Службата за внатрешна ревизија врши постојана и целосна контрола на законитоста, правилноста и ажурноста на работењето на Банката и нејзините организациски единици. Основна цел на работењето на Службата е да придонесе во остварување на целите на Банката, преку оценување на изложеностите на ризици, оценување на адекватноста и ефективноста на контролите и нивно подобрување, во врска со веродостојноста и интегритетот на финансиските и оперативните информации, ефективност и ефикасноста на операциите, заштитата на средствата и информациите и усогласеноста со законска и подзаконска регулатива. За остварување на своите цели Службата спроведува редовни и вонредни ревизии, мониторинг ревизии (follow-up) и други дополнителни активности – консалтинг услуги во однос на работењето на Банката и воспоставените интерни контроли, обуки итн.

Изготвувањето на Годишниот план е обврска на Службата согласно со член 96, став 1 од Законот за банките, како и согласно со интерната регулаторна рамка на Банката. Методолошки, Годишниот план се заснова на проценка на сите ризици во работењето на Банката, по претходна идентификација и проценка на целите, ризиците и контролните активности на Службата.

➤ **Одлука за усвојување на Стратегија за развој на Службата за внатрешна ревизија на ЦКБ АД Скопје за период 2022 година до 2025 година**

Во февруари 2022 година, Надзорниот одбор на Централна кооперативна банка АД Скопје, ја одобри Стратегија за развој на Службата за внатрешна ревизија на ЦКБ АД Скопје за период 2022 година до 2025 година. Имено, Стратегијата за развој ги содржи најважните цели, приоритетите и активностите на внатрешната ревизија во ЦКБ АД Скопје за период од 2022 до 2025 година. Целите и активностите на внатрешната ревизија се во согласност со целите и приоритетите на Банката и нејзината Стратегија, деловната политика и развојниот план. Стратегијата за развој на Службата за внатрешна ревизија се базира на проценка на ризикот и е во согласност со Политиката на внатрешната ревизија и сетот интерни акти, законската регулатива, Меѓународните стандарди на Институтот на внатрешни ревизори за професионална пракса на внатрешната ревизија и други елементи кои ја сочинуваат Рамката за Меѓународните професионални практики – РМПП (IPPF).

➤ **Одлука за воведување на промотивни услови на кредитниот производ „ЦКБ Стандарден потрошувачки кредит“ на ЦКБ АД Скопје, Одлука за воведување на промотивни услови за кредитниот производ „ЦКБ Станбен кредит“ на ЦКБ АД Скопје, Одлука за воведување на промотивни услови за кредитниот производ „ЦКБ Потрошувачки кредит обезбеден со хипотека на недвижен имот“ на Централна кооперативна банка АД Скопје и Одлука за воведување на промотивни услови за - потрошувачки пакет за кредитирање на физички лица “Доверба” на Банката**

Во месец февруари 2022 година, Надзорниот одбор ги одобри доставените одлуки од Управниот одбор за промотивни услови по кредитни производи и тоа: „ЦКБ Стандарден потрошувачки кредит“, „ЦКБ Станбен кредит“, „ЦКБ Потрошувачки кредит обезбеден со хипотека на недвижен имот“, како и на кредитниот производ „ Доверба”

➤ **Одлука за усвојување на Развоен план на Централна кооперативна банка АД Скопје за период од 2022 година до 2023 година**

Во месец март донесена е одлука за усвојување на Развојниот план на ЦКБ АД Скопје, кој ги дава насоките за развој на Банката, утврдени со мисијата и со среднорочните финансиски цели, кои се поставени врз основа на досегашното работење на Банката и очекуваниот развој на макроекономските услови во деловното опкружување. Стратешките цели на Банката во периодот од 2022-2025 година претставуваат надоврзување на целите за развој на Банката утврдени со Развојниот план на Банката за периодот од 2021 година до 2024 година. Стратешките цели се усогласени со изменетите макроекономски услови во кои Банката ја врши својата дејност и поставени согласно остварените резултати од работењето на Банката во изминатите години, како и стекнатото искуство, а имајќи ги предвид политичките и економските услови во регионот и пошироко.

- **Одлука за одобрување на Годишниот извештај за работењето на Централна кооперативна банка АД Скопје во 2021 година**

Во месец април Надзорниот одбор на Банката го донесе годишниот извештај на ЦКБ АД Скопје, во кој извештај може да се види дека Банката успеа да ја заврши 2021 година со позитивен финансиски резултат, наспроти неповолниот деловен амбиент, одбележан со економската, енергетската и здравствената криза поврзана со ширењето на пандемијата Ковид-19. Извештајот на систематизиран начин го презентира деловното работење на Банката, анализирано по одделните финансиски и деловни активности. Во текот на 2021 година, Банката успеа да ја одржи својата пазарна позиција во групата на средни банки што претставува исполнување на нејзината стратешка цел.

- **Одлука за одобрување на Годишниот извештај за работењето на Надзорниот одбор на ЦКБ АД Скопје во 2021 година, со поединечна и колективна Оцена на соодветноста на членовите на истиот**

Во месец Април донесена е одлука за одобрување на Годишниот извештај за работењето на Надзорниот одбор на Централна кооперативна банка АД Скопје за 2021 година, со поединечна и колективна Оцена на соодветноста на членовите на Надзорниот одбор.

- **Одлука за усвојување на деловна политика и развојниот план за 2022 година**

Во месец Април донесена е одлука за деловната политика и развојниот план на Банката, во кој документ е прикажан развојниот тренд на Банката во насока на исполнување на нејзините стратешки цели, притоа земајќи ги предвид новонастанатите состојби во макроекономското окружување.

- **Одлука за свикување Годишно собрание на акционерите на Централна кооперативна банка АД Скопје**

Согласно со Законот за трговските друштва и Статутот на Банката, Надзорниот одбор, на својата седница одржана во април 2022 година, донесе одлука за свикување Годишно собрание на акционерите, кое се одржа на 31.5.2022 година, со почеток во 11:00 часот, во седиштето на Банката.

- **Одлука за Усвојување на извештајот од независната надворешна валидација на самооценувањето на квалитетот на работата на Службата за внатрешна ревизија во ЦКБ АД Скопје**

Според меѓународните стандарди за професионална пракса за внатрешна ревизија издадени од Глобалниот институт на внатрешните ревизори (IIA Стандарди) потребно е да направи надворешна проценка и внатрешна проценка на квалитетот на внатрешната ревизија.

- **Разгледување и одобрување на Поединечна и колективна оценана соодветноста на председателот и членовите на Надзорниот одбор на Централна кооперативна банка АД Скопје**

Во месец мај продолжени се мандатите на некои од членовите на Надзорниот одбор, согласно Одлуката за издавање на согласности на Народната банка на РСМ и во врска со одредбите од Одлуката за правилата за добро корпоративно управување на банка на НБРСМ и Статутот на Централна кооперативна банка АД Скопје

- **Одлука за именување на членови на одбор за ревизија на ЦКБ АД Скопје**

Во месец мај истечени се мандатите на некои од членовите на Одборот за ревизија, со што повторно се прифатени и именувани истите членови со новата одлука.

- **Одлука за воведување на промотивни услови на кредитниот производ „Доверба”, „ЦКБ Станбен кредит”, „ЦКБ потрочувачки кредит обезбеден со хипотека на недвижен имот”, како и за „ЦКБ Стандарден потрочувачки кредит”**

- **Одлука за свикување на вонредно собрание на акционерите на ЦКБ АД Скопје**

На Седницата одржана на 20.06.2022 година, Надзорниот одбор донесе Одлука за свикување Вонредно собрание на акционерите на ЦКБ АД Скопје, кое се одржа на 26.07.2022 година, со почеток во 11:00 часот, во седиштето на Банката. На оваа седница акционерите гласаа за разгледување и усвојување на предлогот на Одборот за ревизија за назначување друштво за ревизија за 2022 година, одобрен од Надзорниот одбор, како и одлука за повторно именување независен член на Надзорниот одбор на ЦКБ АД Скопје.

- **Одлука за одобрување на Проценката на ризик од перење пари и финансирање тероризам на Централна кооперативна банка АД Скопје**

Според Законот за спречување на перење пари и финансирање тероризам и Упатството за вршење проценка на ризикот од перење пари и финансирање на тероризам кај банките, штедилниците, давателите на услуги брз трансфер на пари и овластените менувачи донесено од НБРСМ, донесена е Одлука за одобрување на Проценката на ризикот од перење пари и финансирање тероризам на Централна кооперативна банка АД Скопје (Извештај за агрегатното ниво на ризик од перење пари и финансирање тероризам).

- **Одлука за измена и дополнување на Политиката за управување со кредитен ризик на ЦКБ АД Скопје**

На Седницата одржана на 20.06.2022 година, Надзорниот одбор донесе Одлука за измена и дополнување во Политиката за управување со кредитен ризик на ЦКБ АД Скопје со која се вршат заради усогласување со Одлуката за методологија за управување со ризици, во која не е задолжително утврдување на адекватност на Политиките за ризици на годишно ниво.

- **Одлука за измена и дополнување на параметрите на кредитните производи „ Бизнис микро кредит”, „ЦКБ Автомобилски кредит”, како и на ЦКБ „ Бизнис кредит Раст”**

За подобрување на кредитните производи, направени се промени и дополнувања на параметрите во одредени кредитни производи.

- **Одлука за повторно именување на членови на кредитниот одбор на ЦКБ АД Скопје**

Во месец истечени се мандатите на некои од членовите на кредитниот одбор, со што повторно се именувани истите членови со новата одлука.

- **Одлука за определување на висината на надоместот за учество во работата на Одборот за ревизија на ЦКБ АД Скопје**

На Седницата одржана на 25.07.2022 година, Надзорниот одбор донесе Одлука за определување на висината на надоместот за учество во работата на Одборот за ревизија на ЦКБ АД Скопје.

- **Одлука за усвојување на Повелба за внатрешна ревизија на Централна кооперативна банка АД Скопје**

Донесувањето на Повелба е со цел имплементација на препораките дефинирани со Извештајот за независна надворешна валидација на самооценувањето на квалитетот на работата на Службата за внатрешна ревизија во Централна кооперативна банка АД Скопје, а во согласност законската регулатива, Меѓународните стандарди на Институтот на внатрешни ревизори за професионална пракса на внатрешната ревизија и најдобрите практики според кои е донесена интерната регулатива.

➤ **Одлука за донесување на предлог за измени и дополнувања на Статутот на Централна кооперативна банка АД Скопје**

Од страна на Надзорниот одбор, на Седницата одржана во декември 2022 година беше донесена Одлука за донесување предлог за измени и дополнувања на Статутот на ЦКБ АД Скопје. Потребата за измени и дополнувања на Статутот на Централна кооперативна банка АД Скопје произлезе од потребата за проширување на составот на Надзорниот одбор на Банката, преку кои измени ќе се постигне поголема стабилност на составот од аспект на запазување на законски определениот минимум број на членови, како и поголема стручност и компетентност. Исто така, со измените и дополнувањата предвиден е парен број на членови на надзорниот одбор, па се уредува и одлучувањето на надзорниот одбор во случај на поделба на гласовите на еднаков број при гласање. Оваа одлука беше доставена до Собранието на акционерите на Банката за усвојување.

➤ **Одлука за свикување на вонредна седница на Собрание на акционери на Централна кооперативна банка АД Скопје**

На Седницата одржана на 12.12.2022 година, Надзорниот одбор донесе Одлука за свикување Вонредно собрание на акционерите на ЦКБ АД Скопје, кое се одржа на 23.01.2023 година, со почеток во 11:00 часот, во седиштето на Банката. На оваа седница акционерите гласаа за измени на Статутот и одлука за именување независен член на Надзорниот одбор на ЦКБ АД Скопје.

ПОЗНАЧАЈНИ ПОЛИТИКИ ДОНЕСЕНИ ОД СТРАНА НА НАДЗОРНИОТ ОДБОР ВО ТЕКОТ НА 2022 ГОДИНА

➤ **Политика за користење услуги од надворешни лица**

Со Одлука на Надзорниот одбор, донесена на 28.02.2022 година, Политиката за користење услуги од надворешни лица на ЦКБ АД Скопје бр. 0204-43/1 од 26.2.2021 година, се оцени како соодветна за нареден период. Основна цел на истата е да го обезбеди целиот процес од донесувањето одлуки за користење услуги од надворешни лица, нивниот избор, склучувањето на договорите, оценката и следењето на ризиците поврзани со користењето услуги од надворешни лица, начинот на надзор на работењето на надворешното лице од аспект на услугите коишто ги извршува за Централна кооперативна банка АД Скопје, како и известување на органите на Банката за изложеноста од ризикот на користење услуги од надворешни лица. Исто така, Политиката за користење услуги од надворешни лица е наменета да обезбеди адекватно управување со оперативниот ризик кој произлегува од користењето услуги од надворешни лица, како и постојан надзор над надворешните лица-добавувачи на услуги за усогласен квалитет на услугите кои Банката ги добива.

➤ **Политика за управување со правниот ризик**

Во февруари 2022 година, Надзорниот одбор, исто така, ја оцени како соодветносна за нареден период и Политиката за управување со правниот ризик. Со оваа политика се уредува управувањето со правниот ризик на Централна кооперативна банка АД Скопје и истата ги дава основните цели и насоки на нејзиното дејствување на полето на идентификација, оценка, следење, контрола и управување со правниот ризик на кој е изложена Банката при вршењето на своите активности, со цел спречување или минимизирање на можноста за појава на загуби или намалување на вредноста на имотот или акционерскиот капитал на Банката. Политиката ги содржи основните принципи кои треба да бидат почитувани од менаџментот и вработените и го објаснува главниот

процес со кој правниот ризик ќе биде идентификуван и управуван на сите нивоа на работењето на Банката.

➤ **Политика за управување со ризикот од концентрација**

На 28.2.2022 година, Надзорниот одбор ја оцени Политиката за управување со ризикот од концентрација на изложеност како адекватна за нареден период. Предмет на оваа политика е навремено идентификување, мерење, следење и контрола на ризикот од концентрација на изложеност, со цел навремено преземање мерки за елиминирање на факторите кои влијаат на настанување на ризикот од концентрација на изложеност на Банката. Истата има за цел да придонесе за единствен и системски пристап при идентификување, мерење, следење и заштита од овој ризик, како и да придонесе за објективна оценка за изложеноста на ризикот од концентрација со цел да се предвидат, спречат, намалат или надминат последиците од изложеноста на ризикот од концентрација на Банката.

➤ **Политика за управување со пазарниот ризик**

На 21.3.2022 година, од страна на Надзорниот одбор како соодветна за нареден период беше оценета Политиката за управување со пазарниот ризик. Со оваа политика се уредува управувањето со пазарниот ризик на Централна кооперативна банка АД Скопје. Со истата се даваат основните цели и насоки на нејзиното дејствување на полето на идентификација, оценка, следење, контрола и управување со пазарниот ризик на кој е изложена Банката при вршењето на своите активности. Политиката ги содржи основните принципи кои треба да бидат следени од менаџментот и вработените на Банката и го објаснува главниот процес со кој пазарниот ризик ќе биде идентификуван и управуван на сите нивоа на работењето на Банката.

➤ **Политика за управување со репутацискиот ризик**

Надзорниот одбор во март 2022 година како соодветна за нареден период ја оцени Политиката за управување со репутацискиот ризик. Оваа политика ги дава основните цели и насоки на нејзиното дејствување на полето на идентификација, оценка, следење, контрола и управување со репутацискиот ризик на кој Банката е изложена при вршењето на своите активности. Истата ги содржи основните принципи кои треба да бидат следени од менаџментот и вработените и го објаснува основниот процес со кој репутацискиот ризик ќе биде идентификуван и управуван на сите нивоа на работењето на Банката.

➤ **Политика за утврдување на поврзани лица и лимити на изложеност**

На 21.3.2022 година, Надзорниот одбор на Централна кооперативна банка АД Скопје донесе Одлука за измена и дополнување на Политиката за утврдување поврзани лица и лимити на изложеност на Банката. Измените и дополнувањата беа извршени согласно со Одлуката за начинот на утврдување поврзани лица и за лимитите на изложеноста („Сл. весник на РСМ“ бр.308/2021). Оваа политика го уредува начинот на утврдување на поврзаните лица и лицата поврзани со Банката, воспоставување соодветни системи за следење на поврзаните лица за потребите на работењето на Банката, како и начинот на утврдување и следење на лимитите на изложеност. Со цел соодветно управување со ризикот од концентрација при извршување на своите активности, Банката врши идентификување на клиентите (домашни или странски правни и физички лица) и лицата поврзани со нив согласно со оваа политика.

➤ **Политика за управување со ликвидносниот ризик**

На 28.04.2022 година, од страна на Надзорниот одбор на Банката се усвои Политиката за управување со ликвидносниот ризик на ЦКБ АД Скопје. Новата Политика за управување со ликвидносниот ризик е изготвена заради усогласување на Банката со Одлуката за методологија за управување со ликвидносниот ризик („Службен весник на РСМ“ број 146/2020) и Упатството за спроведување на Одлуката за методологија за управување со ликвидносниот ризик („Службен весник на РСМ“ број 314/2020).

➤ **Политика за управување со ризикот од промена на каматните стапки**

На Седницата одржана на 28.04.2022 година, Надзорниот одбор на Банката ја оцени Политиката за управување со ризикот од промена на каматните стапки на ЦКБ АД Скопје како соодветна за нареден период. Банката е изложена на ризик од промена на каматните стапки и ризик од рочна неусогласеност на каматночувствителните активни и пасивни позиции како резултат на неповолните промени на каматните стапки и разликите во рочноста. Исто така, изложена е на основниот ризик од каматни стапки, кој произлегува од различниот начин на менување на променливите каматни стапки, како што се каматните стапки на активата и пасивата, како и промената на одредени референтни каматни стапки (ЛИБОР, СКИБОР). Активностите за управување со ризикот се насочени кон оптимизирање на нето-приходите од камати со разни пазарни стапки кои се конзистентни со деловните стратегии на Банката. Основа за управување со каматниот ризик претставува Одлуката за каматни стапки и ефектите од спроведување на истата врз билансот на успех.

➤ **Политика за управување со валутниот ризик**

На својата априлска седница Надзорниот одбор, исто така, како соодветна за нареден период ја оцени и Политиката за управување со валутниот ризик. Со оваа политика се даваат основните цели и насоки на нејзиното дејствување на полето на идентификација, оценка, следење, контрола и управување со валутниот ризик на кој е изложена Банката при вршењето на своите активности, со цел спречување или минимизирање на можноста за појава на загуби или намалување на вредноста на имотот или акционерскиот капитал на Банката.

➤ **Политика за утврдување на интерниот капитал**

Во април 2022 година, Надзорниот одбор ја оцени како соодветна за нареден период и Политиката за утврдување на интерниот капитал на ЦКБ АД Скопје. Со оваа политика се уредува процесот на утврдување на интерниот капитал на ЦКБ АД Скопје. Истата е тесно поврзана со Стратегијата за управување со ризици и развојниот план и деловната политика на Банката, односно со истата се утврдуваат тековните и идните потреби за капитал за покривање на сите ризици при остварување на планираните стратески цели.

➤ **Политика за управување со стратески ризик**

На 30.05.2022 година, Надзорниот одбор донесе Одлука за измена и дополнување на Политиката за управување со стратескиот ризик на Банката. Измените на оваа политика беа направени по препорака на Службата за контрола на усогласеност на работењето на Банката со прописите. Оваа политика е донесена со цел да се обезбеди континуитет на управувањето со стратескиот ризик согласно со обемот, видот и големината на Банката, како и одржување на изложеноста на овој ризик во рамките на законските одредби согласно со најдобрите меѓународни практики. Централна кооперативна банка АД Скопје внимателно ги формулира стратеските и деловни планови со цел тие преку органите на управување и соодветна внатрешна инфраструктура да бидат ефективно спроведени.

➤ **Политика за управување со ризик од земја**

На 30.05.2022 година, Надзорниот одбор ја оцени Политиката за управување со ризик од земја како соодветна за нареден период. Ризикот на земја е посебен облик на ризик на кој Банката може да има мало директно влијание. Затоа истата треба да има адекватни системи и соодветна компетентност да управува со изложеностите надвор од границите на земјата со цел да го избегне преземањето несоодветни ризици на концентрација на таквите изложености. Нивото на софистицираност на управување со ризик на земја во Банката е соодветен со големината, природата и комплексноста на нејзините изложености надвор од земјата.

➤ **Проценка на ризик од перење пари и финансирање тероризам (Извештај за агрегатното ниво на ризик од перење пари и финансирање тероризам)**

На Седницата на Надзорниот одбор, одржана на 20.6.2022 година, се одобри Проценката на ризик од перење пари и финансирање тероризам (Извештај за агрегатното ниво на ризик од перење пари и финансирање тероризам). При проценката на ризикот се земени предвид следниве фактори на ризик кои се однесуваат на: клиентот, производитите, услугите или трансакциите, каналите на дистрибуција и државите или географските подрачја.

➤ **Политика за управување со оперативен ризик**

На јунската седница на Надзорниот одбор се донесе и Одлука за оценка на соодветноста на Политиката за управување со оперативен ризик. Истата има за цел да воведи и промовира доследна и позитивна култура и рамка за управување со оперативниот ризик што може да произлезе од сите активности што ги презема Банката. Политиката за управување со оперативен ризик ги објаснува системите преку кои се идентификуваат, контролираат, управуваат и ублажуваат материјалните и нематеријални ризици предизвикувачи на оперативните ризици во рамките на Банката и го содржи системот на известување и управување со оперативниот ризик. Банката не може да ги елиминира сите оперативни ризици, но мора да се стреми да ги минимизира преку адекватен систем за управување и каде е можно, да ги спречува или трансферира ризиците со користење на најдобрите средства што ѝ стојат на располагање.

➤ **Политика за кредитна активност**

На Седницата одржана во јуни 2022 година, Надзорниот одбор донесе Одлука за измена и дополнување на Политиката за кредитна активност на ЦКБ АД Скопје согласно со Акцискиот план за постапување на Централна кооперативна банка АД Скопје по препораките и наодите утврдени од НБРСМ. Со оваа политика се определуваат основните принципи и специфични барања при остварување на кредитната активност на Банката, параметрите и технологијата на проучување, одобрување и управување на кредитната активност, постапки и активности кои Банката ги презема при достасаните, а ненаплатени побарувања (реструктурирање на кредитна изложеност) и структурата и правни норми на посебните служби во организациската структура на Банката.

➤ **Политика за управување со кредитен ризик**

Во јуни 2022 година, од страна на Надзорниот одбор се донесе и Одлука со која Политиката за управување со кредитен ризик на ЦКБ АД Скопје се оцени како соодветна за нареден период. Целта на оваа политика е воспоставување систем за управување со кредитен ризик на Банката, кој подразбира воспоставување правила за управување со ризикот, ефикасен информативен систем, јасно дефинирани надлежности во рамките на организациската структура на Банката во однос на управување со ризикот и соодветен систем на внатрешна контрола и ревизија. Оваа политика е конзистентна со визијата и мисијата на Банката, а преку нејзиното имплементирање треба да се воспостави оптимална структура на кредитната изложеност, која ќе овозможи остварување на посакуваната профитабилност со истовремено минимизирање на кредитниот ризик на кој ќе биде притоа изложена.

➤ **Програма за ефикасно намалување и управување со идентификуваниот ризик од перење пари и финансирање тероризам**

На Седницата одржана во јули 2022 година, Надзорниот одбор ја усвои ревидираната Програма за ефикасно намалување и управување со идентификуваниот ризик од перење пари и финансирање тероризам на ЦКБ АД Скопје. Согласно со Законот за спречување перење пари и финансирање тероризам, Банката е должна заклучоците од спроведената проценка на ризик и начин на управување со ризик од перење пари и финансирање тероризам утврдени во Извештајот за агрегатно ниво на ризик од перење пари и финансирање тероризам да ги имплементира во Програмата за ефикасно намалување и управување со идентификуваниот ризик од перење пари и финансирање тероризам. Од тие причини, Банката го изготви Извештајот и заклучоците од извршената проценка на ризик ги имплементира во ревидираната програма.

➤ **Политика за вршење на внатрешна ревизија на Централна кооперативна банка АД Скопје**

На 28.11.2022 година, Надзорниот одбор на Банката ја ревидираше постоечката Политика за вршење на внатрешна ревизија на Централна кооперативна банка АД Скопје со цел унапредување на работењето, така што направени се измени во истата.

ЗАПИСНИЦИ ОД ОДБОРОТ ЗА РЕВИЗИЈА

На седниците на Надзорниот одбор редовно беа разгледувани и одобрувани записниците од седниците на Одборот за ревизија на Централна кооперативна банка АД Скопје.

НО бр. 0204 – 40/1
24.4.2023 година
С К О П Ј Е

Претседател,
г-дин Тихомир Атанасов с.р.